

системоутворююча роль у процесі фахової підготовки належить готовності майбутніх вихователів до вирішення завдань фізкультурно-оздоровчого напрямку, адже здоров'я дитини є тією першоосновою, завдяки якій відбувається цілісний розвиток дитини як особистості – і саме цей аспект визначається як головна мета модернізації дошкільної освіти [6, с. 243]. Досягнення оптимального рівня здоров'я та розвитку дітей дошкільного віку має стати критерієм ефективності організації навчально-виховного процесу в дошкільному закладі. І тому підготовка фахівців, які б усвідомлювали пріоритетність фізкультурно-оздоровчої роботи, були переконані у її актуальності і необхідності, постає однією з актуальних проблем розвитку вищої освіти сьогодення.

Можемо зазначити, враховуючи принципово нові вимоги до педагогічних кадрів, що полягають у мобільності професійної підготовки, особистісній реалізації, творчому вирішенні професійно-практичних проблем, що важливими завданнями підготовки майбутнього вихователя до фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей дошкільного віку виступають:

- формування педагога дошкільного фаху як представника певної культури, на основі засвоєння культурних здобутків людства та нації, в тому числі і професійно-оздоровчої культури, з високим рівнем духовних надбань, світоглядними позиціями, професійними морально-етичними, оздоровчими поведінковими навичками і особистісними потребами та переконаннями у першочерговості реалізації оздоровчих завдань;

- оволодіння ним не стільки системою знань, фахових умінь і навичок, скільки уміннями їх творчо та оперативно реалізовувати у професійній діяльності задля забезпечення сприятливих передумов для збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку, впровадження в систему дошкільної освіти оздоровчої парадигми;

- формування потреби у самоактуалізації, професійному самовдосконаленні та самоосвіті задля компетентного вирішення оздоровчих завдань у царині дошкільної освіти [2, с. 14].

Готовність до фізкультурно-оздоровчої роботи в ДНЗ становить базис фахової підготовки до педагогічної діяльності і потребує копінг-пошуків у створенні цілісної ефективної системи цієї підготовки. Враховуючи той факт, що кінцевою метою фахової підготовки є формування та розвиток особистості, не втрачає актуальності на сучасному етапі питання оволодіння майбутніми фахівцями певним професійним досвідом, що виступає метою і засобом навчання, результатом якого є розвиток суб'єктів навчального процесу та їх професійне становлення. Фахова підготовка у вищій школі базується на ефективній побудові навчального процесу, забезпечуючи поступову трансформацію пізнавальної діяльності у професійно спрямовану. Готовність майбутнього фахівця до професійної діяльності оцінюється не лише результативністю фахового становлення, але й ефективністю особистісного зростання. Підготовка майбутнього вихователя у вищій школі реалізується у педагогічному процесі, що є відкрита, динамічна та саморозвиваюча система [2, с. 14; 3, с. 42].

ВИСНОВКИ. Отже, можна зробити висновок про те, що основним механізмом удосконалення системи підготовки майбутніх вихователів є активізація навчальної діяльності самого суб'єкта професійної підготовки, формування у нього прагнення до самостійного вибору мети, вміння брати відповідальність за особистісний вибір та його наслідки, проектування траєкторії власної навчальної діяльності, ефективність її реалізації з врахуванням особистісних потенційних можливостей, об'єктивної оцінки своїх досягнень та корекція і регулювання власної пізнавальної діяльності. Самостійність у навчанні, особистісні прагнення та переконання, активна життєва позиція кожного студента має властивість зростати, тобто набувати прогресуючого характеру [2, с. 14].

ПЕРСПЕКТИВУ ПОДАЛЬШИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у дослідженні суперечностей між потребою педагогічної практики в підготовці вихователів до організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку, а також недостатньою підготовкою студентів до даного виду діяльності в педагогічному вузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: Монографія / Г.В. Беленька. – К.: Світич, 2006. – 148 с.
2. Богініч О. Л. Основні механізми удосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти / О. Л. Богініч // "Педагогічні науки". Вісник Глухівського державного педагогічного університету імені олександра Довженка, 2007. – Вип. №9 – С 8 – 14.
3. Богініч О. Л. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти / О. Л. Богініч // "Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку" Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2008. – Вип. №1. – С 42 – 46.
4. Vil'chkovs'kyu E. S. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya ditey doshkil'noho viku: nav. posib. / E.S. Vil'chkovs'kyu, O. I. Kurok. – Sumy : Universytet-s'ka knyha, 2011. – 428 s.
5. Denysenko N. F. Teoretychni zasady ta tekhnolohiya upravlinnya systemoyu fizychnoho vykhovannya ditey doshkil'nykh navchal'nykh zakladiv: avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.08 / N. F. Denysenko // Zaporiz'kyy oblasnyy in-t pislyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity. – Zaporizhzhya, 2002. – 35 s.
6. Komentar do Bazovoho komponenta doshkil'noyi osvity v Ukraini: Nauk.-metod. posib. / Nauk. red. Kononko O.L. – К.: Red. zhurn. «Doshkil'ne vykhovannya», 2003. – 243 s.

УДК 373.3.016:796.012.57

Галай М.Д.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІВЧАТОК МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ У ВПРАВАХ ІЗ М'ЯЧЕМ

Розкрито вплив психофізіологічних особливостей розвитку організму дівчаток початкової школи на результативність у вправах з м'ячем. Обґрунтовано диференційований підхід до вивчення «школи м'яча» в початкових

класах на основі врахування психофізіологічних показників дівчаток 6-10 років.

Ключові слова: молодший шкільний вік, диференційований підхід, психофізіологічний розвиток, вправи з м'ячем.

Галай М.Д. Влияние особенностей психофизиологического развития девочек младшего школьного возраста на результативность в упражнениях с мячом. Раскрыто влияние психофизиологических особенностей развития организма девочек начальной школы на результативность в упражнениях с мячом. Обосновано дифференцированный подход к изучению «школы мяча» в начальных классах с учетом психофизиологических показателей девочек 6-10 лет.

Ключевые слова: младший школьный возраст, дифференцированный подход, психофизиологическое развитие, упражнения с мячом.

Galai M.D. Influence by features of psychophysiological development to girls in midchildhood on effectiveness in exercises with ball. Reveals the influence of physiological characteristics of an organism girls in primary school performance in exercises with the ball. Grounded differentiated approach to the study of "School Ball" at the primary level with due regard to physiological parameters girls 6-10 years. Established that the optimal period for the development of physical skills and early learning of motor actions are of primary school age, characterized by strong growth and development of the body. Best in the age range 6-10 years formed speed and coordination skills, as the most effective means of physical education of elementary school students are mobile and sports games. It was determined that the structure of movements in exercises with the ball is characterized by speed and accuracy, and efficiency of training depends on the motor and mental development of the child. Therefore, increasing the effectiveness of training exercise from the "school ball" is a key issue of physical education in elementary school. It is shown that the most effective way of improving the training exercise is a differentiated approach because individual features in children of the same age and sex significantly affect the quality and speed of assimilation. Justified, that the rational selection and dosage physical activity based on the characteristics and growth rate of the body and increases student success formation motor experience, including mastering exercises with the ball. Results of the study psychophysiological impact of girls in primary school age on performance exercise with ball.

Key words: primary school age, a differentiated approach, physiological development, exercise with ball.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Найбільш оптимальним періодом для розвитку фізичних якостей та початку навчання рухових дій є молодший шкільний вік, що характеризується активним ростом і розвитком організму. Найкраще у віковому діапазоні 6-10 років формуються швидкісні та координаційні здібності, а найефективнішим засобом фізичного виховання учнів початкової школи є рухливі та спортивні ігри (В.Г. Ареф'єв, Е.С. Вільчковський). Навчальна програма з навчального предмету «Фізична культура» включає розділ «школа м'яча», що передбачає вивчення різноманітних вправ з м'ячем з ігрових видів спорту та легкої атлетики. Структура рухів у вправах з м'ячем характеризується швидкістю та точністю, а результативність навчання залежить від моторики та розвитку психіки дитини. Тому підвищення ефективності навчання фізичних вправ з розділу «школа м'яча» є актуальним питанням фізичного виховання у початковій школі. Тема дослідження є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання і виховання в системі народної освіти».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Доведено, що діти одного віку й статі мають відмінності у рухових, морфофункціональних та психофізіологічних показниках розвитку організму [3]. За даними Л.В. Волкова, І.Д. Глазиріна, та ін., найефективнішим шляхом удосконалення навчання фізичних вправ є диференційований підхід, оскільки індивідуальні особливості розвитку організму дітей одного віку й статі суттєво впливають на якість і швидкість їх засвоєння [2; 5]. Однак традиційна система шкільного фізичного виховання враховує лише статево-вікові закономірності розвитку організму, тому раціональний підбір і дозування фізичних навантажень з урахуванням особливостей і темпів росту та розвитку організму учнів підвищує успішність формування рухового досвіду, зокрема і засвоєння вправ із м'ячем [6; 7].

Таким чином, **мета роботи** – вивчити вплив психофізіологічних показників розвитку організму дівчаток початкової школи на результативність у вправах із м'ячем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вивчення залежності успішності засвоєння учнями початкової школи вправ із м'ячем (метання м'яча в ціль та на дальність, передачі, зупинка та ловля м'яча, удари по м'ячу на точність, ведення, жонглювання та кидки) від морфологічних та психофізіологічних показників здійснено кореляційний аналіз, результати якого дозволили з'ясувати вплив особливостей росту і розвитку організму дівчаток молодшого шкільного віку на якість та швидкість засвоєння навчального матеріалу з розділу «школа м'яча» шкільної програми з фізичної культури. Встановлено, що у дівчаток 1 класу сильні кореляційні зв'язки зафіксовані між результатами метання м'яча в ціль та просторовою орієнтацією (-0,73), а також відчуттям м'язових зусиль півсили (-0,40), ударами на дальність та відчуттям максимальних м'язових зусиль (-0,42), передачею м'яча та просторовою орієнтацією (-0,66) при $p < 0,05$. Зупинка м'яча має вагому кореляцію з реакцією на рухомий об'єкт (-0,64), простою реакцією на подразник (-0,68) та відчуттям м'язових зусиль напівсили (-0,40). Зафіксовано суттєвий зв'язок між ударами по м'ячу на точність та відчуттям м'язових зусиль напівсили (-0,73) при $p < 0,05$. Успішність засвоєння ведення м'яча тісно пов'язана з реакцією на рухомий об'єкт (0,61), простою руховою реакцією (0,55), відчуттям м'язових зусиль у півсили (0,55), просторовою орієнтацією (0,51) при $p < 0,05$. Максимальний темп кидків волейбольного м'яча об стіну у дівчаток має зв'язок зі простою руховою реакцією, частотою рухів рук та відчуттям половини м'язових зусиль (-0,43, 0,59 та -0,48 відповідно) при $p < 0,05$. Також було виявлено, що на результативність кидку баскетбольного м'яча сидячи впливає максимальна сила м'язів рук (0,56), а ловля м'яча має вагому кореляцію із реакцією на рухомий об'єкт (0,47) та відчуттям м'язових зусиль у півсили (0,56) $p < 0,05$ (рис.1).

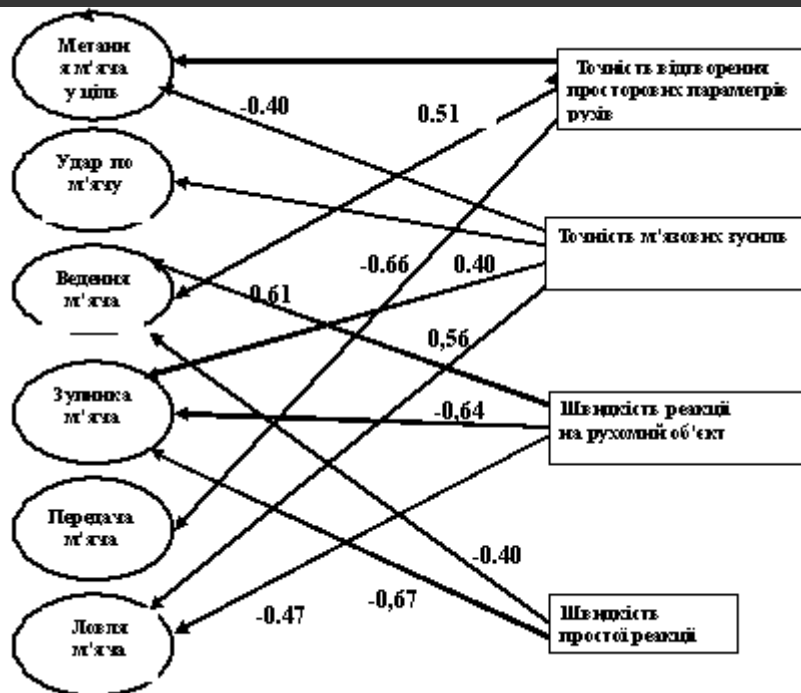


Рис. 1. Залежність успішності вивчення вправ із м'ячем від психофізіологічних показників розвитку організму першокласниць

У 2 класі визначено, що на результат зупинки м'яча високий вплив має реакція на рухомий об'єкт (-0,8), на результат метання малого м'яча в ціль – точність відтворення просторових параметрів рухів (-0,73), на дальність кидку баскетбольного м'яча сидячи впливає показник максимальної сили рук (0,40) при $p < 0,05$. Результат в ударах м'яча має зв'язок середнього ступеня тісноти з максимальною силою (0,54) та точністю відтворення м'язових зусиль (-0,52), максимальний темп кидків волейбольного м'яча об стіну залежить від швидкості простої рухової реакції (-0,51), частоти рухів верхніх кінцівок (0,63) та точності відчуття м'язових зусиль (-0,40) при $p < 0,05$. На успішність жонгливання надувною кулькою впливає швидкість складної рухової реакції (-0,62) при $p < 0,05$ (рис. 2).

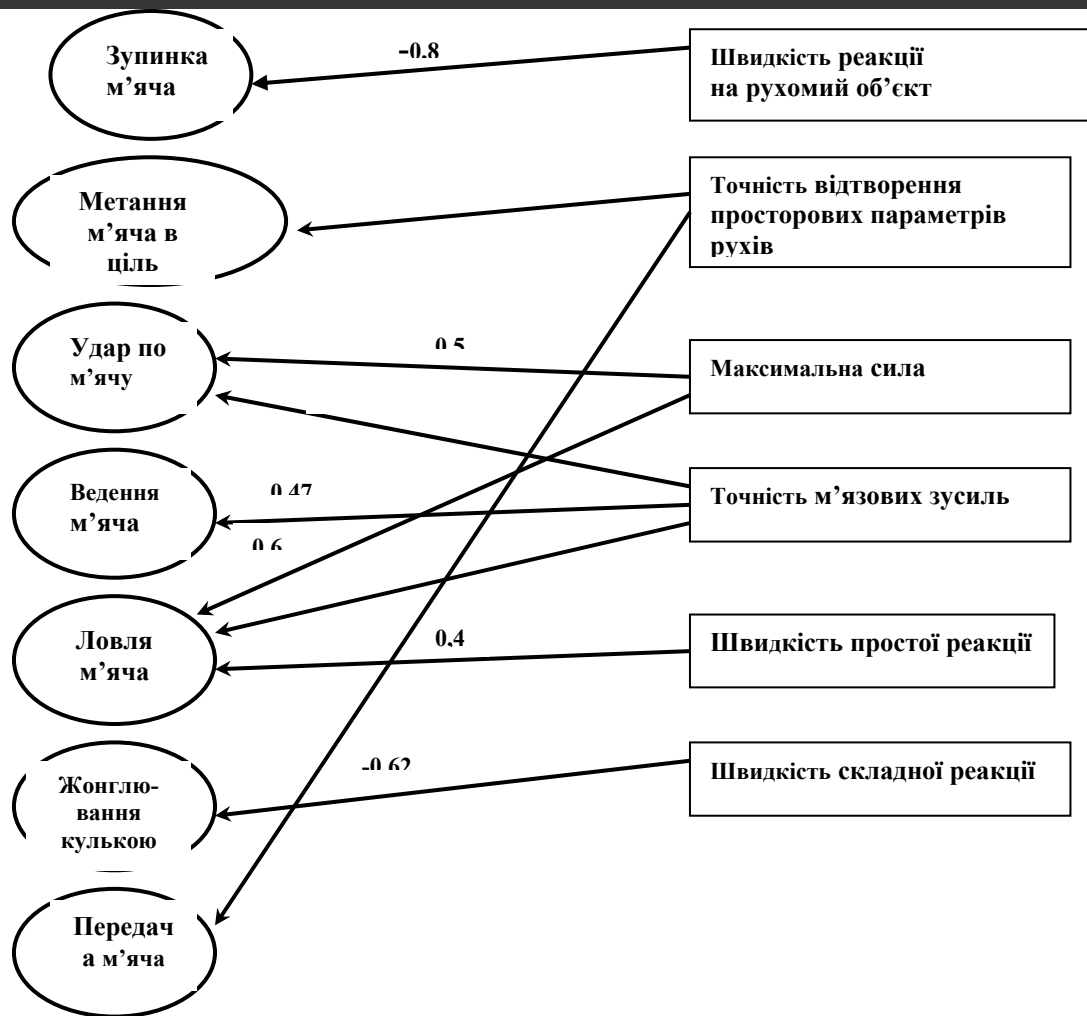


Рис. 2. Залежність успішності вивчення вправ із м'ячем від психофізіологічних показників розвитку організму другокласниць

Ведення м'яча має помірний кореляційний зв'язок із точністю відтворення м'язових зусиль (0,47) при $p < 0,05$. Ловля м'яча достовірно залежить від швидкості простої рухової реакції (-0,40), прояву максимальної сили (0,64) та точності відчуття м'язових зусиль (-0,57) при $p < 0,05$.

У третьокласниць успішність метання м'яча на дальність у дівчаток залежить від максимальної сили кисті (0,66), ударів м'яча на точність - від просторової орієнтації (-0,77), кінестетичної орієнтації (-0,45) та швидкості переробки зорової інформації (0,40), ведення м'яча – від швидкості простої рухової реакції (0,40) та рівноваги тіла (0,40) при $p < 0,05$ при $p < 0,05$. Крім того, встановлено зв'язок між передачею м'яча та точністю просторового відчуття, що слабшає залежно від віку: (-0,61 у 2 класі та -0,40 у 3 класі відповідно) при $p < 0,05$. Результат жонгливання надувною кулькою залежить від точності м'язового відчуття (-0,40) та показника швидкості переробки зорової інформації (0,40) при $p < 0,05$ (рис. 3).

У 4 класі сильний ступінь кореляційного зв'язку спостерігається між метанням м'яча у ціль та показником просторової орієнтації (-0,60) $p < 0,05$, ударами на дальність та просторовою орієнтацією (-0,76) $p < 0,05$, ударами по м'ячу на дальність та максимальним проявом м'язових зусиль (0,65) $p < 0,05$). На успішне засвоєння веденням м'яча у дівчаток здійснюють вплив показники відчуття м'язових зусиль у чверть сили (0,63) $p < 0,05$ та відчуття рівноваги (-0,42) $p < 0,05$. Вагому кореляцію зупинка м'яча у чотирикласниць має з реакцією на рухомий об'єкт (-0,51 при $p < 0,05$).

Максимальний темп кидків волейбольного м'яча об стіну у дівчаток залежить від частоти рухів верхніх кінцівок (0,61 при $p < 0,05$) та швидкості переробки зорової інформації (0,50) $p < 0,05$, а успішність жонгливання надувною кулькою пов'язана з рівновагою тіла (0,41) $p < 0,05$ (рис. 4).

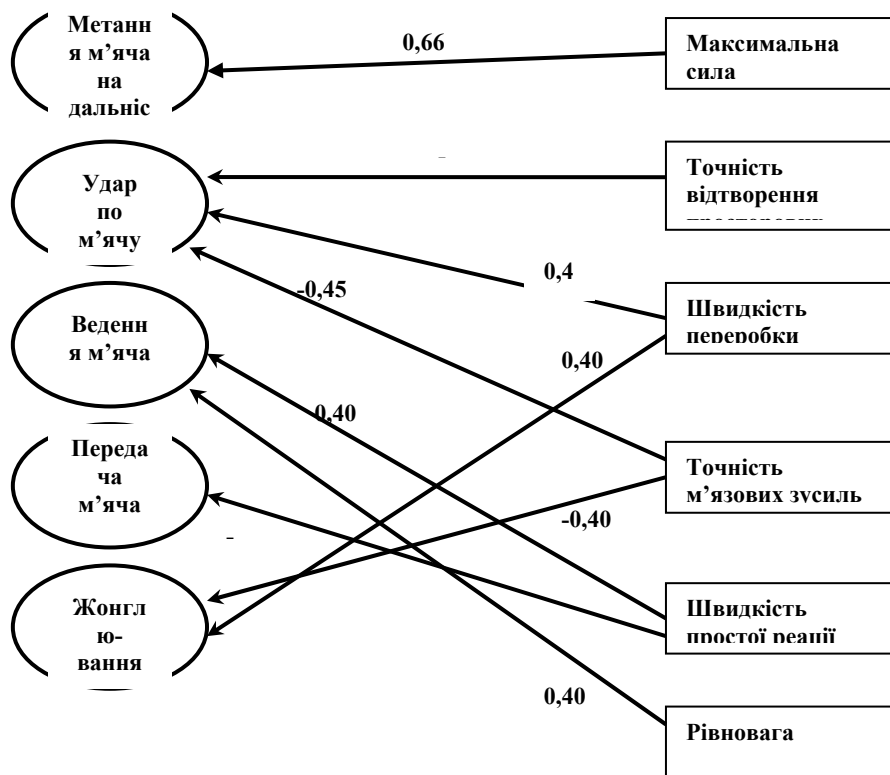


Рис. 3. Залежність успішності вивчення вправ із м'ячем від психофізіологічних показників розвитку організму третьокласниць

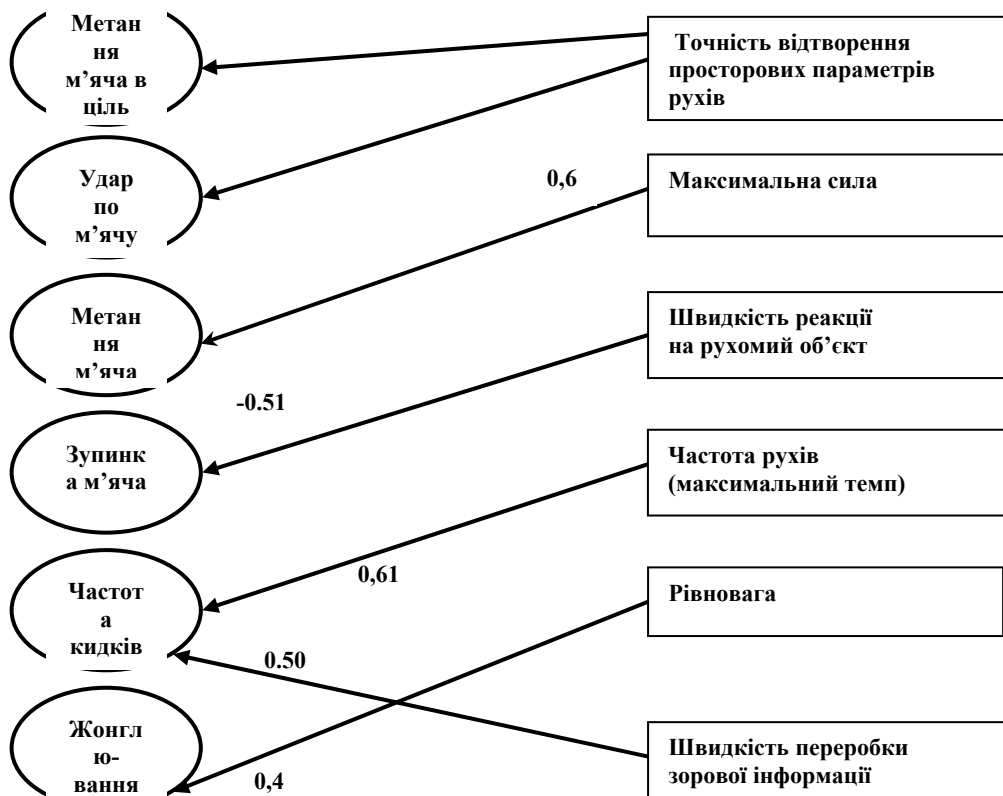


Рис. 4. Залежність успішності вивчення вправ із м'ячем від психофізіологічних показників розвитку організму чотирикласниць

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Доведено залежність успішного оволодіння вправ з м'ячем дівчаток молодшого шкільного віку від психофізіологічних показників розвитку їх організму. Так, результативність у вправах з м'ячем зумовлена розвитком точності спеціалізованих відчуттів (простору, м'язових зусиль та часу), швидкості сенсомоторних реакцій, сили і частоти рухів молодших школярів. Отримані дані можуть використовуватися при виборі змісту навчального матеріалу з розділу «школа м'яча» на уроках фізичної культури у початкових класах, а також як критерій спортивного відбору найбільш обдарованих дітей до занять у групах початкового навчання у секціях з ігрових видів спорту.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі вбачаємо у розробці методики диференційованого навчання вправ із м'ячем та критеріїв оцінювання навчальних досягнень з розділу «школа м'яча».

ЛІТЕРАТУРА

1. Арефьев В.Г. Основы теории та методики фізичного виховання: підручник / В.Г. Арефьев. –К., 2010. – 268 с.
2. Глазирін І.Д., Фізичне виховання та спортивна підготовка дітей з різними темпами вікового розвитку: методичний посібник / О.Ф. Артюшенко, І.Д. Глазирін, Б.П. Пангелов. — Переяслав-Хмельницький, 1993. — 27 с.
3. Кротов Г.В. Диференційоване програмування розвитку рухових здібностей дівчат початкової школи з урахуванням соматотипу : автореф. дис. ... канд. пед. наук: / Г.В. Кротов. - К., 2010. - 21 с.
4. Vilchkovskyy E.S. The system of physical education primary school children. Instructor's manual / E.S. Vilchkovskyy, M.P. Kozlenko, S.F. Tsvek - K.: IZMN, 1998. - 232 p.
5. Volkov L.V. Primary school age: educational orientation of physical training and sports: teach. guidances. / L.V. Volkov, V.L. Golub, P.P. Kohanec. - K.: Education of Ukraine, 2008. - 120 p.
6. Zubal M.V. Development and improvement of physical qualities boys 7-17 years of various somatotypes: author. thesis ... candidate. science of physics. ref. and sports / M.V. Zubal. - Lviv, 2009.- 19 p.
7. Sitovskyy A.M. Differentiated approach in physical education of adolescents with different rates of biological development: Abstract. Diss ... Cand. Science of Physical education and Sports / A.M Sitovskyy. - Lviv, 2008. - 22 p.

УДК 378.147:796.011.3

Глагощук О. Г., Тонконог В.М.

Дніпродзержинський державний технічний університет

РОЗВИТОК РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗА НАПРЯМКОМ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У даній статті розглянуті питання розвитку рухових якостей у студентської молоді, роль і місце рухового компоненту у професійній діяльності висококваліфікованих спеціалістів. Також показані шляхи формування професійної культури у сучасних молодих фахівців технічного профілю.

Ключові слова: освіта, рухові якості, культура, фізична підготовка, студентська молодь, професійна діяльність.

Глагощук А.Г., Тонконог В.Н. Развитие двигательных качеств студентов за направлением профессионально-прикладной физической подготовки в высшем техническом учебном заведении В данной статье рассматриваются вопросы развития двигательных качеств студенческой молодежи, роль и место двигательного компонента в профессиональной деятельности высококвалифицированных специалистов. Также показаны пути формирования профессиональной культуры у современных молодых специалистов технического профиля.

Ключевые слова: образование, двигательные качества, культура, физическая подготовка, студенческая молодежь, профессиональная деятельность.

Gladoschuk A.G., Tonkonog V.M. Development of students motive qualities due to the professional-applied physical training in higher technical educational establishment. The article deals with the questions of the development of motive qualities for student during the period of studies in higher technical educational institution. Besides, here is exposed the role and importance of the professional-applied physical training in forming of future highly skilled specialists. It is shown that in the modern conditions of industry development productive work requires considerable increasing of man's psychophysiological possibilities. This task can and must determine the professionally-applied physical training. Doing the professionally-applied physical training helps students, workers and specialists considerably increase professional capacity, stability to the diseases, the level of development of number of actual physical and psychological qualities and skills, purchase knowledge, habit to use a physical culture and sport in the applied aims in the conditions of production in comparatively short spaces (during a few months) without additional material costs. By means of the professionally-applied physical training, psychical and volitional qualities are brought up and improve, knowledge and abilities are acquired in the sphere of productive physical culture, different professionally important sensory, mental, motive and volitional skills are formed, the high level of functioning and reliability of all basic organs, systems, psychical processes of human organism are provided. Besides in the article are also shown the ways of forming of professional culture for the modern young specialists of technical profile.

Key words: education, motive qualities, culture, physical training, students, professional activity.

Аналіз досліджень та публікацій. В умовах соціально-економічної кризи, яка склалася в Україні, однією з першочергових стає соціально-значуща проблема – підготовка висококваліфікованих фахівців-професіоналів, що поєднують у собі глибокі спеціальні знання, високу професійну підготовленість, загальну та особистісну культуру. Обумовлюючи це, національна система освіти ставить за обов'язок забезпечити збереження, поширення й розвиток національної культури; формування у молоді цілісного світорозуміння й сучасного наукового світогляду; активної життєвої та професійної позиції; навчання основним принципам побудови професійної кар'єри й основним навичкам поведінки на ринку праці; виховання здорового способу життя; активної участі у розвитку власної фізичної культури та спорту. Сучасна система освіти, яка розвивається в умовах статусності відповіді на потреби людини знайти своє місце і можливості самореалізації у новому